

Enige gedachten tot besluit

De paradox van onze tijd

- Wij hebben grotere huizen maar kleinere gezinnen; meer gemakken, maar minder tijd.
- Wij hebben meer diploma's maar minder verstand; meer kennis maar minder beoordelingsvermogen; meer deskundigen, maar meer problemen; meer geneesmiddelen maar minder gezondheid.
- Wij zijn helemaal naar de Maan geweest en terug, maar hebben problemen om de straat over te steken om onze nieuwe buur te ontmoeten.
- Wij maakten meer computers die meer teksten dan ooit te bevatten, maar hebben minder echte communicatie.
- We zijn goed geworden in kwantiteit, maar slecht in kwaliteit.
- Dit zijn tijden van fast foods maar trage vertering; lange mensen met een kort lontje; hoge winsten maar lage betrokkenheid.
- Het is een tijd met veel uiterlijk vertoon, maar weinig inhoud.

His Holiness de 14de Dalai Lama

De enorm uitdagende tijd waarin we leven vind ik ontzettend opwindend. Het is duidelijk dat piekolie en klimaatverandering in potentie rampzalige uitdagingen zijn. Het is niet moeilijk er een somber plaatje van sociale afbraak en ecologische ineenstorting van te schetsen. Het ligt voor de hand om er nachtenlang wakker van te liggen en je er zorgen over te maken – velen van ons deden dat ook. Echter, met een kleine verschuiving in ons denken, zoals beschreven in dit boek, kunnen we straks misschien de slaap niet vatten omdat onze hoofden duizelen van de mogelijkheden en ideeën en van de opwindende deel uit te maken van een cultuur die in staat is over zichzelf na te denken en zichzelf opnieuw uit te vinden op een nooit eerder vertoonde manier.

Ik geloof in een energie-arme, meer lokale toekomst, waarin we veranderen van consumenten naar producent/consumenten, waarin voeding, energie en andere levensbehoeften lokaal geproduceerd worden, waarin lokale economie wordt versterkt en waarin we hebben geleerd om te leven binnen onze mogelijkheden. Het is een stap op weg naar iets buitengewoons, niet een stap weg van iets inherent onvervangbaars. En wat zijn we nu precies zo bang te verliezen? De New Economics Foundation heeft het volgende aangetoond:

- Sinds ongeveer 1961 maakt meer inkomen ons niet gelukkiger;⁶
- Toen werd gevraagd in welke tijd vanaf 1950 men het liefst wilde leven, bleken de jaren 1960 het meest populair;⁷

- 62 procent van de Britse bevolking heeft saai of stress veroorzakend werk;
- 87 procent van de Britten is het eens met deze stelling: 'De maatschappij is te materialistisch geworden, met te veel nadruk op geld en niet genoeg op de zaken die echt belangrijk zijn';
- We vertrouwen elkaar nog maar half zoveel als in de jaren '50.⁸

Verder is het duidelijk, met een nationale schuld die voor de economische crisis al 1,2 biljoen pond bedroeg, dat we ons suf betalen aan iets dat onze fundamentele menselijke aspiraties niet kan waarmaken: geluk, veiligheid, tijd voor ontspanning, bevredigend werk en toegang tot gezonde voeding.

Mensen die bezig zijn met Transitie-initiatieven (jij misschien ook nu je tot hier in dit boek bent gekomen) maken deel uit van een van de grootste en belangrijkste lopende onderzoeksprojecten waar ook ter wereld. Je zet de mensen om je heen aan om vragen te stellen, vragen die de overheid nog steeds moeilijk vindt om te stellen, maar die wezenlijk zijn voor ons aller overleven. Je erkent dat echte verandering bij onszelf begint en dat het aan ons is of we deze verantwoordelijkheid nemen of haar uit de weg gaan. Ik hoop dat je de in dit boek aangereikte instrumenten bruikbaar vindt. Wat je ermee doet, hoe je de stukjes in elkaar puzzelt, is aan jou. Al gaande banen we de weg waarover we reizen.

Centraal in dit boek staat de vooronderstelling dat een toekomst met minder olie te verkiezen is

Het Totnes-Pond van 2008. Zou een dergelijke munt in de nabije toekomst centraal kunnen staan in het dagelijks leven van ons allemaal?

boven het heden, als we in staat zijn er met genoeg verbeelding en creativiteit tegenaan te gaan, lang genoeg voor de piek. Ik heb dit een paar keer verwoord in dit boek, omdat dit het Transitie-concept in een notendop is. Hoe die betrokkenheid er in elke gemeenschap uitziet, zal in die gemeenschap zelf blijken. Het idee dat elk dorp, elke stad, gehucht, eiland of provincie een Transitie-initiatief kan worden is misschien vergezocht, maar het is heel wel mogelijk. De tijd is rijp voor dit idee. Het is belangrijk te bedenken dat dit niet een proces is dat pas iets bereikt heeft als de hele gemeenschap energie-arm is geworden. Integendeel, wat telt is de reis, het proces, het samenkomen en iets doen.

Toen ik dit boek begon te schrijven, kostte olie ongeveer \$70 per vat. In juni 2008 was die prijs verdubbeld tot \$140. Fatih Birol, de hoofdeconoom van de IEA zei: 'We moeten de olie verlaten voordat de olie ons verlaat.' In december kondigde Birol een plateau aan rond 2020, op voorwaarde dat OPEC 'tijdig investeert'. Voorjaar 2009 was de prijs \$40 per vat, niet bepaald een aansporing voor OPEC om te investeren.* Laat deze lage prijs je geen dus zand in de ogen strooien. Hij zal snel genoeg weer gaan stijgen. Het Tijdperk-van-goedkope-energie is definitief voorbij. Hoe eerder we dat toegeven en onze gezamenlijke creativiteit inschakelen, des te kleiner de kans dat we wegzinken in wanhoop, beschuldigingen en krachteloosheid, en des te groter de kans dat we de meest buitengewone en historische tran-

sitie lanceren. We leven op een keerpunt in de menselijke geschiedenis.

Hoewel niet te ontkennen valt dat piekolie en klimaatverandering enorme uitdagingen zijn, dragen ze in potentie een economische, culturele en sociale renaissance in zich zoals we nog nooit eerder hebben gezien. Een bloeiend lokaal zakenleven, lokale vaardigheden en oplossingen en een ervaring van vernuft en scheppingskracht. Het is een Transitie waarin we onvermijdelijk zullen groeien en waarin onze ontwikkeling een voorwaarde is voor vooruitgang. Uiteindelijk zullen we niet meer zijn wie we ooit waren; we zullen nederiger zijn geworden, meer verbonden met de natuurlijke wereld, fitter, magerder, vaardiger en vooral wijzer.

We zullen versteld staan van een nieuwe manier van leven, maar het zal prettiger voelen en vertrouwd dan wat we hebben achtergelaten. Als we mobiliteit, groei en overdadige rijkdom willen ruilen voor iets anders, moeten we in staat zijn om iets te formuleren dat ervoor in de plaats komt, iets dat beter en meer voedend is. Ik hoop dat dit boek je geïnspireerd heeft om een katalysator te zijn voor het verkennen van deze nieuwe mogelijkheden, in je leven, je gemeenschap en je wereld. Dat je ervan wakker mag liggen, maar nu om alle goede redenen.

'In de diepte van de winter leerde ik eindelijk dat er in mij een onwankelbare zomer huist.'

Albert Camus

*) update in deze alinea door Jan van Arkel